

TIN UJEVIĆ VERSEIBŐL

KALÁRIS

Lépdelj hát árnyaiddal,
míg dőlnek horizontok;
felhős homályaiddal
zilálj szét minden frontot.

Lépdelj sötét bűnöddel
az egyetemes éjben;
s az alvók között zengj fel,
a lelkedet tartsd ébren.

A KÉPZELET ÉJSZAKÁJA

Az ám! szótagok robbannak az éjben,
mint a bőszt mozdony vörös szikracsíkja,
s maradék árnyékom — ó, Éj, ó, Éjem! —
utolsót lobbant, gyönyörűn felizzva.

Íme hát: élő csipkebokor — égek,
én, az Új Ember, a Szentlélek versenytársa,
és száraz rózsák, tövig égett
füvek, zsombékok ropognak mögöttem.

Ó, iszonyat! ó, vég nélküli máglyám!
Messze tőlem az ember dőre célja,
nincs szem, mely testvér könnyét hullatná rám,
kezemben bot, álmomban égi létra.

Szememnek messzi látóhatár nyílik,
érzékeim csábítja üdesége,
én meg, lám, süllyedek, le, le a sírig,
elmerülök önmagam sűrűjébe.

Csak a gondolat cseng arany veretben,
és világít az álmok színezüstje:
bár térne vissza a Szent Ismeretlen!
bátorító válasz botor hitünkre!

— Idegen ablakból bámul rám vissza,
lángjaim közül, kőszobor képmásom;
és míg ajkam az éj méztejét issza,
imádsággal ámit, hogy megalázzon;

de énrám vár a Holnap, földet renget
óriás lépte, s döng, ahogy tapossa,
s én szívrepesve várom azt a percet,
mely a nekem szánt Tiszta Napot hozza.

Csobogjatok hát, éjfél kútfejének
szép hangú fényei, zenéljete csak!
hogy múljon rólam ez a rossz ígélet,
s legyenek az éjben, mint az éj, süket s vak.

Mert míg várok Reményem hajnalára,
mikor majd Onjogaim kikiáltom,
álmomnak épül pompás palotája,
s addig? boldog, kit letaglóz az álom.

Áldás rátok tehát, virulók! Gyávák!
Gerinctelen, agytalan dicsőültek!
Polgárok! Rongyok! én a rözse lángját
lesem: zenéje kedvesebb a fülnek.

Ez a benső szökőkút észrevétlen
sugárcsokrokban táncolva pörög le;
az én napom, ím, fénylik a sötétben,
mint napkeleti rózsakertek gyöngye;

virrasztásom ígéret kápráztatja
 bíborával, hallgatás szítja vágyam.
 Ó, halál éje! alvások unalma!
 szétszaggatlak majd egy vad rikoltásban.

Mert szép a láz beszéde, mely tetétlen
 a részeg lélek brokátját kivarrja;
 s még forróbb, a nap félelmében, énem
 minden emberi s isteni jogarja,

minden álom, mely indul gyönggyel, vérrel,
 Fekete- vagy Sárga-tengerre kelve;
 minden, mit szeret, s minden, mit elképzél
 szerelem lelke és a test szerelme.

Folyj csak, ó, Éj! Süketségedbe zárd be!
 Áradj sötétben és örvénylő-mélyen
 zúgó fülem szakadékába szállj le,
 takard el gyulladt szemem, hogy ne nézzen;

nyisd látásomnak új, víg tartományok
 képét, tegnapi mezsgyék túlsó partján;
 mit fül nem hallott, mit szem sose látott,
mibe már csak belehalni szabad tán.

Lángolj, tüzelj, hogy húsból kiégjen
 minden apró szenny, minden földi bánat,
 s add vissza nékem, e szép világvégben,
 láz mámorát s csillagát a magánynak.

TESTVÉRISÉG A VILÁGEGYETEMBEN

Ne félj, nem vagy magad! Sokan vannak éppolyanok, mint te,
 s bár nem tudsz róluk, ők is a te életed élők.
 És mindaz, ami te voltál, amit álmodtál, s amit érzékeidbe
 fogadtál, bennük is ugyanazzal a szépséggel fénylik.

Ne büszkélkedj! A gondolataid nemcsak a tiéd! Másokban is élnek.

Mi mind ugyanazt az utat jártuk meg, sötétben botorkálva, elvesztetten bolyongtunk, mint az anyját vesztett árva, s mindnyájunkat egyformán illet meg a dicséret.

Mindenkivel osztozol valamiben, és mind egyformák vagytok. Mióta világ a világ, így viseljük, együtt, a terhet. És ismétlődünk: úgy váltunk alakot, arcot, nagyok és tiszták egyként, mint a nevét sem tudó gyermek.

Megosztunk mindent: erőt, tudást és vétket. Honnan álmunk buzog, az is közös kútfő, és egyetlen közös tálból táplálkozik a lélek. Minden homlokon egy csúf bélyeg: az önzés.

Ember áll emberrel szemben, s mindegyik hibátlan, mindegyik a legjobb, a legszebb, hinné a zavart elme, de a vérünk, mindnyájunk veresége a gyilkolásban, mégiscsak *egyazon* lélek történelme.

Szörnyű ezt mondani a hiúság fülébe, ám igen boldogító a boldogtalanságnak, hogy mind egyformák vagyunk jóban-rosszban, s egyféle végzet súlya suvaszt le minden vállat.

Én is ott vagyok valami ismeretlenben, egy messzi csillagon, kibontva, itt meg egyetlen szálam sodorja egy holt virág, egy vad világ, mely elzúg felettem, ó, lesz-e idő, hogy igazi lényem megtaláljam?

Mert én mégis, nem létezőn is, önfejlén én vagyok, a gyilkos lándzsa hegye, ha feláldoznak a tömegben; mindenség! mindenben én: élő és halott; testvérek tartanak fenn, névtelenül, de tartósan. Nem lehet nem lennem.

EGYMÁST KERESZTEZŐ PILLANTÁSOK

Ablakból néz az egyik.
Az erkély-ember. Páholy-ember.
Ül, mint a trónteremben.
Imádja az ágyát.
A karszékét. Diványát.
Ő mindenképpen védett.
Szíve jótettre érett.
Szekrényében jó ruhák rendje.
Jó cipők regimentje.
Konyhájából jó illat árad.
Ő tudja, mit nevez otthonának.
Küszöbe előtt rebeg a hála,
s ajtaja kulcsra zárva.
Az utcát s az eget pásztázza
beszédes pillantása.

A másik az utcáról néz.
A mezőről, a parkból, a porból.
Idegen küszöböt csókol,
vagy oltár előtt hajbókol,
és a szabadban, padon alszik.
Naphosszat tanulmányozza a várost.
Őt nem illeti a természet
szépsége, csak az építészet.
Nézi, nézi a tereket,
szobrokat, hídtraverzeket.
És folyvást ablakokra bámul,
elnézi: ablak tárul, ablak zárul.
Bűvölten néz csukott ajtókra,
üresen ásító teraszokra.
Neki szentek a lépcsőházak,
és sírnál nagyobb a küszöb,
kezüben még szunnyadnak
az építő lázak.

S találkoznak a pillantások:
ablakból utcára,
utcáról ablakra szállók.

Ez ám a szemezés!
Rómeó és Júlia.
selyemlétrája ide nem kell.
Összevillanó kardok
árama cikáz a tekintettel.
Egymást nézi két ember:
szűk, mint a sikkátor
és széles, mint a tenger.
S egymásba kapaszkodnak:
melyikük gyorsabb?

Egyik titok: az utak titka,
küszöb és ablak vigyáz
a másikra —
de vajon mi nyitja meg őket,
külön világban didergőket
a sétálóknak, báméskodóknak,
kiket rács, kilincs nem választ el
az élettől,
az úttól,
és egymástól sem,
mert nincs két titok: csak egy titok van.

Az utca nézi a várost egyre jobban,
s a város önmagába néz: mi volt
és mi lesz.
Nappal lesz... Világosság lesz...
És valami súlyos léptek visszhangja dobban.

ACS Károly fordításai